

МАУП

Кафедра національної безпеки

Затверджую:
Директор Інституту безпеки

Сергій ЛІСІВЕНКО
“ ” 2025 р.
Ідентифікаційний код 0017522 №13
ВІСЛУХ М. В. ВЕЛИКОГО КНЯЗЯ
Україна

Схвалено на засіданні кафедри
Національної безпеки
Протокол № 1 від 07.08.2025 р.
Заст. зав. кафедри

Іван СЕРВЕЦЬКИЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **«Основи психології»**

Спеціальності: **256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)**

Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **«Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»**

Спеціалізація: _____

Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Шопша Олена Леонідівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри медичної психології

(підпис)

Викладач:

Шопша Олена Леонідівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри медичної психології

(підпис)

Силабус розглянуто на засіданні кафедри національної безпеки

Протокол № 1 від «07» 08 2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Основи психології
Шифр та назва спеціальності	КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/90 год Лекційні : 20 Семінарські: 14 Самостійна робота студентів: 56
Терміни вивчення дисципліни	II семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/assets/files/kafedra/nacbezpeka/sylabus-2025/b/filosofiya.pdf

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Нич Тамара Володимирівна</i>	
Науковий ступінь	кандидат психологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри медичної психології
Дисципліни, які викладає НПП	Психологічний спецпрактикум по спецкурсам, Арт-терапія, Конфліктологія, Психологія сім'ї, Етнічна та кроскультурна психологія.
Напрями наукових досліджень	Основи психології
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2192-8911 Scopus: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58797987300 Google Scholar Citations: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=gUsQ_wAAAAJ
Контактна інформація викладача:	
Е-mail:	nychtamara@gmail.com (особистий)
Контактний тел.	+38-067-113-53-39
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-psihologi.html

1.1 Анотація курсу.

Курс «Основи психології» є обов'язковою дисципліною для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності). Курс вивчається обсягом 3 кредити ECTS (лекційні – 20 год., семінарські – 14 год., самостійна робота студентів – 56 год.) та спрямований на формування у здобувачів базових знань про психічні процеси, стани і властивості особистості, закономірності поведінки та міжособистісної взаємодії, а також навичок психологічного аналізу комунікації, конфліктів і групових процесів. Дисципліна забезпечує засвоєння ключових категорій наукової психології, розуміння особливостей розвитку особистості та практичної значущості психологічних знань для майбутньої професійної діяльності.

1.2 Предмет вивчення курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні теоретичні положення психології як науки про психіку та поведінку людини, базові психічні процеси (сприймання, увага, пам'ять, мислення, емоції, воля), психологічні стани і властивості, мотивація, особистість і характер, закономірності спілкування, соціальної взаємодії та групової динаміки. Опрацювання змісту дисципліни спрямоване на розвиток умінь інтерпретувати поведінку та комунікативні прояви, коректно застосовувати психологічні поняття в аналізі ситуацій і прийнятті рішень, з урахуванням професійних вимог до стійкості, відповідальності й етичності взаємодії.

1.3 Метою викладання навчальної дисципліни «Основи психології» є формування у здобувачів системного уявлення про наукову психологію, її основні категорії та закономірності, розвиток психологічної культури, навичок самостереження і саморегуляції, а також здатності застосовувати психологічні знання для розуміння себе та інших, ефективної комунікації і конструктивного вирішення конфліктів. Вивчення курсу орієнтоване на практичну значущість психології у професійній діяльності, де важливими є стресостійкість, командна взаємодія, коректна оцінка поведінкових факторів і попередження деструктивних впливів у комунікації.

1.4 Завдання

засвоєння базових понять і категорій психології та розуміння її методів; формування уявлення про психічні процеси, стани і властивості особистості та їх зв'язок із поведінкою; розвиток умінь аналізувати мотивацію, емоційні реакції та поведінкові стратегії у різних ситуаціях; опанування основ психології спілкування, конфліктологічних підходів і групової динаміки для підвищення ефективності взаємодії; формування навичок психологічної саморегуляції, профілактики професійного вигорання та конструктивного реагування на стрес; розвиток здатності критично оцінювати психологічно забарвлені повідомлення та впливи у публічній і міжособистісній комунікації.

1.5 Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни:

Пререквізити:

Постреквізити:

Громадська безпека та цивільний захист. Дисципліна «Основи психології» є базою для подальшого вивчення «Громадська безпека та цивільний захист», оскільки забезпечує розуміння психічних процесів і станів людини в умовах ризику, стресу та надзвичайних подій, а також формує навички саморегуляції й ефективної комунікації з постраждалими та в команді. Психологічні знання підсилюють здатність діяти в кризових ситуаціях без деструктивних реакцій, коректно оцінювати поведінкові фактори, підтримувати працездатність і взаємодію під час реагування та відновлення, що прямо корелює з практичними завданнями цивільного захисту і громадської безпеки.

Організаційно-правові засади охорони здоров'я. «Основи психології» створюють підґрунтя для опанування організаційно-правових засад охорони здоров'я, оскільки дають розуміння психологічних потреб людини в системі медичної допомоги, закономірностей взаємодії «фахівець—пацієнт», етичних аспектів комунікації та чинників, що впливають на прийняття рішень, прихильність до лікування і поведінку в ситуаціях хвороби чи реабілітації. Це дозволяє здобувачам краще усвідомлювати, як організаційні процедури та правові стандарти в охороні здоров'я мають враховувати психоемоційний стан людини, питання конфіденційності, інформованої згоди, командної взаємодії та підтримки в кризі, що підсилює якість управлінських рішень у сфері здоров'я.

1.6 Програмні компетентності (загальні (ЗК); спеціальні (СК)):

ЗК10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Дисципліна «Основи психології» підтримує цю компетентність через формування психологічних основ етичної поведінки, відповідальності та самоконтролю, оскільки розкриває механізми мотивації, групового тиску, конформізму, раціоналізації та «виправдань», які часто лежать в основі недоброчесних рішень. Розуміння психології морального вибору, впливу середовища та ролі норм спільноти посилює стійкість до корупційних спокус і сприяє закріпленню стандартів доброчесності як елемента професійної культури.

СК12. Здатність аналізувати інформаційний простір, визначати та протидіяти інформаційно-психологічним загрозам та кіберзагрозам, шляхом використання кібернетичних, інформаційно-комунікаційних технологій, впровадження сучасних методів інформаційної безпеки та захисту інформації.

Курс створює психологічну основу для аналізу інформаційного простору, оскільки пояснює, як працюють переконання, емоції, установки, когнітивні упередження та групова динаміка, через які поширюються маніпуляції й дезінформація. Засвоєння понять про психологічні механізми впливу підсилює здатність виявляти маніпулятивний контент, розрізняти факт і інтерпретацію, критично оцінювати достовірність повідомлень та обирати коректні стратегії протидії.

1.7 Очікувані результати навчання (ПРН)

ПРН3. Застосовувати результати абстрактного мислення, самостійного пошуку, аналізу та синтезу, методів теорії інформації, теорії систем та системного аналізу для ефективного вирішення завдань професійної діяльності.

Психологічні знання підсилюють здатність до аналізу та синтезу через розуміння когнітивних процесів (увага, пам'ять, мислення, прийняття рішень), факторів помилок судження та механізмів стресу, що впливають на якість обробки інформації. Це дає змогу будувати більш стійкі аналітичні висновки, коректно інтерпретувати дані та зменшувати вплив когнітивних викривлень у професійних рішеннях.

ПРН11. Оцінювати стан безпеки особистості, суспільства та держави за окремими сферами забезпечення і видами діяльності на основі положень теорії безпеки окремих сфер забезпечення національної безпеки і видів діяльності.

Дисципліна надає інструменти психологічної оцінки станів і поведінки людини та групи в умовах ризику, напруження й невизначеності, що є необхідним для реалістичної оцінки загроз у сфері безпеки. Розуміння психології стресу, адаптації, комунікації та групових реакцій допомагає точніше прогнозувати поведінкові наслідки подій і коректно враховувати «людський фактор» при оцінці безпеки особистості, колективу та соціальних процесів.

ПРН16. Здійснювати необхідні правові та організаційні заходи щодо врегулювання конфліктів, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки та реалізації національних інтересів, володіти знаннями історії конфліктів та інструментами запобігання потенційним загрозам національній безпеці в конфліктних ситуаціях.

«Основи психології» забезпечують практичне підґрунтя для врегулювання конфліктів через опанування психології спілкування, конфліктологічних моделей, принципів деескалації, активного слухання та контролю емоційних реакцій. Це підсилює здатність діяти конструктивно в конфліктній ситуації, знижувати рівень напруги, підтримувати керованість взаємодії та обирати коректні заходи реагування, що важливо для організаційних рішень у сфері національної безпеки.

2. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА ПРО ПСИХІКУ ТА ПОВЕДІНКУ: МЕТОДИ, ПІЗНАВАЛЬНІ ПРОЦЕСИ, ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА РЕГУЛЯЦІЯ

Тема 1. Психологія як наука: предмет, завдання, основні напрями та методи психологічного дослідження

Тема формує уявлення про психологію як наукову систему знань, пояснює, що саме вивчає психологія, які методи застосовуються для отримання достовірних висновків, як відрізнити наукові пояснення від побутових уявлень, а також як коректно працювати з психологічною інформацією під час аналізу ситуацій і прийняття рішень.

Тема 2. Відчуття, сприймання та увага: механізми, закономірності, помилки сприйняття

Тема розкриває, як людина отримує і відбирає інформацію, чому виникають спотворення сприйняття та уваги, як працюють селективність, концентрація і переключення, а також як ці процеси впливають на оцінку подій, комунікацію та поведінку в умовах напруження.

Тема 3. Пам'ять, мислення та увага: обробка інформації, прийняття рішень, когнітивні викривлення

Тема забезпечує розуміння того, як формуються й відтворюються знання, як працюють операції мислення, які типові помилки суджень і узагальнень виникають у практиці, чому важливі критичність, перевірка підстав і контроль власних висновків у професійній діяльності.

Тема 4. Емоції, воля і саморегуляція: психологічні стани, стрес, стратегії відновлення працездатності

Тема формує розуміння емоційних реакцій і вольової регуляції поведінки, пояснює вплив стресу на рішення та комунікацію, розкриває базові підходи до саморегуляції, профілактики вигорання і підтримання психологічної стійкості в умовах підвищених вимог.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСОБИСТІСТЬ І СОЦІАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ: МОТИВАЦІЯ, КОМУНІКАЦІЯ, КОНФЛІКТИ, ГРУПОВІ ПРОЦЕСИ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ВПЛИВИ

Тема 5. Особистість: структура, темперамент, характер, здібності, індивідуальні відмінності

Тема розкриває основні підходи до розуміння особистості, показує, як індивідуальні властивості впливають на поведінку, працездатність, стиль взаємодії та адаптацію, і формує здатність коректно інтерпретувати прояви темпераменту, характеру та здібностей у професійних ситуаціях.

Тема 6. Мотивація і поведінка: потреби, цінності, установки, прийняття рішень і моральний вибір

Тема забезпечує розуміння внутрішніх і зовнішніх чинників поведінки, механізмів формування установок та їх впливу на вибір, дисципліну і відповідальність, що є важливим для розуміння недоброчесних практик, групового тиску та стійкості до деструктивних впливів.

Тема 7. Психологія спілкування: вербальна і невербальна комунікація, бар'єри взаємодії, переконання та вплив

Тема формує уявлення про закономірності міжособистісної комунікації, роль емпатії, активного слухання, зворотного зв'язку, а також про типові комунікативні бар'єри та способи підвищення ефективності взаємодії в команді й у публічному середовищі.

Тема 8. Конфлікти і групова динаміка: причини, стадії, стилі поведінки, деескалація, психологія натовпу та кризові комунікації

Тема спрямована на розуміння конфлікту як закономірного соціально-психологічного явища, аналіз причин ескалації та механізмів врегулювання, а також на освоєння підходів до командної взаємодії в кризі, що має значення для громадської безпеки, цивільного захисту й організаційних рішень.

3. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення аудиторних занять з елементами презентацій Microsoft PowerPoint. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

4. Форми і методи навчання

Основними формами занять із навчальної дисципліни «Основи психології» є практичні заняття та самостійна робота здобувачів вищої освіти.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-то: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, групові проекти та кейс-завдання.

Здобувачі освіти опрацьовують інформацію з наукових, навчальних та лекційних джерел, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернет і бібліотек, під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально.

Програмою курсу також передбачено **індивідуальні завдання.**

5. Система оцінювання та вимоги (критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують)

Оцінювання знань здійснюється відповідно до:

1. Положення про організацію освітнього процесу в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <https://surl.li/bpxl bj>
2. Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <http://surl.li/fkfy ye>

1-й семестр.

№ тем	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Заг.сум а балів
Робота на сем.занятті	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
Сам.робота	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Всього										45

Підсумкове оцінювання	Сума балів за семінари	Сума балів за самостійні роботи	Модульна контрольна робота	Сума балів за екзамен	Загальна сума
	36	9	15	40	100

5.1 Відвідування та робота на семінарських (практичних) заняттях та критерії їх оцінювання

Під час вивчення курсу виконується *робота на семінарських (практичних) заняттях по кожній з тем.*

Критерії оцінювання:

правильність відповідей та розрахунків – від 0 до 3 балів;

відповідність оформлення практичних робіт вимогам – 1 бал.

(враховуються лише за умови нарахування балів за правильність відповідей).

Робота на семінарському занятті оцінюється у **4 бали**.

Максимальна кількість балів за семінарські (практичні) заняття по курсу – **36 балів**.

Зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	Тема 1. Психологія як наука: предмет, завдання, основні напрями та методи психологічного дослідження
	<p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Відрізнити наукове психологічне пояснення від побутового «психологізування» на 2 прикладах. • Розібрати кейс і визначити, які методи (спостереження, бесіда, анкетування, тестування) доречні, а які дадуть викривлені результати. • Скласти короткий план міні-дослідження (мета → гіпотеза → метод → очікуваний результат → етичні обмеження). <p>Очікуваний результат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вміння обирати методи під задачу та пояснювати їхні обмеження і надійність висновків. • Здатність критично оцінювати психологічну інформацію і не змішувати факт з інтерпретацією. <p>Дискусія:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чи може «життєвий досвід» замінювати науковий метод? • Де межа між психологічною оцінкою і навішуванням ярликів? <p>Тема 2. Відчуття, сприймання та увага: механізми, закономірності, помилки сприйняття</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Виконати вправи на селективну увагу й описати, які помилки

сприйняття виникли та чому.

- Проаналізувати 2 ситуації «очевидець/спостерігач» і визначити, як увага та контекст змінюють інтерпретацію подій.
- Скласти рекомендації (1 стор.) щодо зменшення помилок сприйняття у стресових умовах.

Очікуваний результат:

- Вміння пояснювати типові викривлення уваги й сприймання та їх вплив на поведінку і рішення.

Дискусія:

- Чи можна довіряти «я бачив/чула» без перевірки контексту?
- Як інформаційний шум впливає на точність оцінки подій?

Тема 3. Пам'ять, мислення та увага: обробка інформації, прийняття рішень, когнітивні викривлення

Завдання:

- Розібрати приклад «помилкової впевненості в пам'яті» і показати, як виникають викривлення відтворення.
- Виділити в тексті тезу, аргументи й приховані припущення; перевірити логіку висновку.
- Скласти перелік найтипівіших когнітивних викривлень у професійних рішеннях (не менше 8) і запропонувати способи самоконтролю.

Очікуваний результат:

- Вміння аналізувати мислення та пам'ять як фактори помилок судження й якості рішень.

Дискусія:

- Чому «здається, я пам'ятаю точно» не дорівнює «це було так»?
- Чи є інтуїція корисною, якщо даних недостатньо?

Тема 4. Емоції, воля і саморегуляція: психологічні стани, стрес, стратегії відновлення працездатності

Завдання:

- Визначити власні стресори та ранні ознаки перевантаження; скласти індивідуальний план саморегуляції (1 стор.).
- Розібрати 2 кейси «рішення в стресі» та показати, як емоції змінюють поведінку і комунікацію.
- Проаналізувати ризики емоційного/професійного вигорання та окреслити профілактичні дії.

Очікуваний результат:

- Здатність застосовувати базові техніки саморегуляції та пояснювати вплив стресу на ефективність діяльності.

Дискусія:

- Чи можна «вимкнути емоції» без втрати якості рішення?
- Де межа між мобілізацією і виснаженням?

Тема 5. Особистість: структура, темперамент, характер, здібності, індивідуальні відмінності

Завдання:

- Визначити відмінність між темпераментом і характером та показати її на прикладах поведінки.
- Проаналізувати кейс командної взаємодії: як індивідуальні відмінності впливають на конфлікти й ефективність.
- Скласти короткий профіль професійно важливих якостей для сфери безпеки (10 позицій) і пояснити, як вони проявляються.

Очікуваний результат:

- Вміння коректно інтерпретувати поведінку без редукції особистості до одного «типу».

Дискусія:

- Чи можна прогнозувати поведінку людини лише за «типом темпераменту»?

- Де межа між оцінкою якості та упередженням?

Тема 6. Мотивація і поведінка: потреби, цінності, установки, прийняття рішень і моральний вибір

Завдання:

- Порівняти 2 моделі мотивації на прикладі професійної ситуації: що спонукає діяти і що стримує.
- Проаналізувати кейс групового тиску та раціоналізації: як формуються «виправдання» недоброчесних рішень.
- Скласти схему «цінність → установка → поведінка» для однієї ситуації й визначити точки впливу для зміни поведінки.

Очікуваний результат:

- Вміння пояснювати мотиваційні механізми поведінки та роль установок у прийнятті рішень.

Дискусія:

- Що сильніше впливає на поведінку: внутрішні цінності чи соціальне середовище?
- Чи завжди «правильна мета» виправдовує сумнівні засоби?

Тема 7. Психологія спілкування: вербальна і невербальна комунікація, бар'єри взаємодії, переконання та вплив

Завдання:

- Розібрати 2 діалоги й визначити бар'єри: оцінювання, узагальнення, припущення, «читання думок», агресивні формулювання.
- Відпрацювати техніки активного слухання: перефраз, уточнення, віддзеркалення емоцій (у парній роботі).
- Скласти коротку пам'ятку «професійна комунікація під тиском» (10 правил).

Очікуваний результат:

- Вміння будувати коректну взаємодію, зменшувати конфліктність і підвищувати ясність повідомлень.

	<p>Дискусія:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чи є невербальні сигнали надійним джерелом висновків? • Де межа між переконанням і маніпуляцією? <p>Тема 8. Конфлікти і групова динаміка: причини, стадії, стилі поведінки, деескалація, психологія натовпу та кризові комунікації</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Визначити тип конфлікту (інтересів, цінностей, ролей, інформаційний) у 2 кейсах і описати стадії ескалації. • Оцінити власний стиль поведінки в конфлікті та запропонувати альтернативні стратегії деескалації. • Розібрати приклад кризової комунікації: які повідомлення знижують паніку, а які її підсилюють. <p>Очікуваний результат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність діагностувати конфлікт і обирати коректні інструменти врегулювання, підтримуючи керованість взаємодії в групі. <p>Дискусія:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чи завжди конфлікт є деструктивним, чи він може бути ресурсом розвитку? • Як зберігати керованість команди в умовах високого стресу?
	Усього за навчальною дисципліною

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються завдання для самостійних робіт до 12 тем.

Критерії оцінювання:

Змістовність, відповідність темі та вимогам оформлення – 1 бал.

Максимальна кількість балів за одиницю самостійної роботи – 1 бал.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу по курсу – 19 балів.

Зміст завдань для самостійної роботи здобувача (СРЗ)

№ п/п	Зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти	Форми контролю
-------	---	----------------

		СРЗ
1	<p>Тема 1. Психологія як наука: предмет, завдання, основні напрями та методи психологічного дослідження</p> <p>Підготувати короткий «психологічний профіль» (1 стор.): що саме психологія вивчає у поведінці людини, які питання є науковими, а які належать до побутових уявлень, як відрізнити факт від інтерпретації.</p> <p>Скласти глосарій із 20 базових понять теми (психіка, свідомість, діяльність, поведінка, метод, спостереження, експеримент, тестування, валідність, надійність, інтерпретація, етика тощо) з короткими визначеннями і по одному прикладу.</p>	Презентація результатів
2	<p>Тема 2. Відчуття, сприймання та увага: механізми, закономірності, помилки сприйняття</p> <p>Описати 2 ситуації «помилка сприйняття» (по ½ стор.): що саме було спотворено (увага/контекст/очікування), як це вплинуло на висновок і які способи перевірки могли б зменшити ризик помилки.</p> <p>Підготувати пам'ятку (1 стор.) «як зменшити помилки сприйняття під тиском»: 10 правил самоконтролю уваги, перевірки деталей і фіксації інформації.</p>	Презентація результатів
3	<p>Тема 3. Пам'ять, мислення та увага: обробка інформації, прийняття рішень, когнітивні викривлення</p> <p>Скласти перелік 8–10 когнітивних викривлень і для кожного подати короткий опис + приклад (по 2–3 речення), показавши, як викривлення змінює рішення.</p> <p>Написати аналітичну замітку (1 стор.) про відмінність між «пригадуванням» і «точністю» та як перевіряти власні висновки, якщо пам'ять може помилятися.</p>	Презентація результатів
4	<p>Тема 4. Емоції, воля і саморегуляція: психологічні стани, стрес, стратегії відновлення працездатності</p> <p>Підготувати індивідуальний «план саморегуляції» (1 стор.): ваші стресори, ранні ознаки перенапруги, 3–5 технік відновлення і критерії, що план працює (сон, увага, працездатність, комунікація).</p> <p>Описати 2 кейси «рішення в стресі» (по ½ стор.): які емоції/стани вплинули на поведінку, які були помилки і що можна було зробити інакше.</p>	Презентація результатів
5	<p>Тема 5. Особистість: структура, темперамент, характер, здібності, індивідуальні відмінності</p> <p>Скласти порівняльну таблицю (1 стор.) «темперамент — характер — здібності»: визначення, прояви у поведінці, як коректно спостерігати без ярликів.</p> <p>Підготувати короткий «профіль професійно важливих якостей» (10 позицій) для діяльності у сфері безпеки з поясненням (по 1–2 речення), як кожна якість проявляється у взаємодії та самоконтролі.</p>	Презентація результатів

6	<p>Тема 6. Мотивація і поведінка: потреби, цінності, установки, прийняття рішень і моральний вибір</p> <p>Написати есе (1 стор.) «цінності → установка → поведінка»: обрати одну ситуацію професійного вибору, показати, як установки впливають на рішення, і які чинники підсилюють/послаблюють добродесну поведінку. Проаналізувати 1 кейс групового тиску (½–1 стор.): які мотиви й раціоналізації з'являються, які ризики для рішень, як зменшувати вплив тиску.</p>	Презентація результатів
7	<p>Тема 7. Психологія спілкування: вербальна і невербальна комунікація, бар'єри взаємодії, переконання та вплив</p> <p>Розібрати 2 діалоги (по ½ стор.): визначити бар'єри комунікації, «слабкі місця» повідомлень, запропонувати коректні переформулювання (без ескалації). Скласти пам'ятку «професійна комунікація під тиском» (1 стор.): 10 правил, включаючи активне слухання, уточнення, нейтральний тон і контроль невербальних сигналів.</p>	Презентація результатів
8	<p>Тема 8. Конфлікти і групова динаміка: причини, стадії, стилі поведінки, деескалація, психологія натопу та кризові комунікації</p> <p>Проаналізувати 2 конфліктні ситуації (1–1,5 стор.): тип конфлікту, стадії ескалації, стиль поведінки сторін, запропонувати план деескалації з конкретними кроками комунікації. Підготувати короткий конспект (1 стор.) «групова динаміка в кризі»: що підсилює паніку/агресію і що стабілізує групу; окремо — 5 правил кризових повідомлень, які знижують напругу.</p>	Презентація результатів

Реферат є формою самостійної роботи здобувача, метою якої є поглиблення та засвоєння знань з дисципліни «Основи психології».

Тему реферату здобувач визначає за першою буквою за списком групи.

В окремих випадках здобувач може самостійно запропонувати та розробити тему реферату, попередньо обговоривши її з викладачем.

Структура, зміст і тема рефератів визначаються програмою курсу, що зумовлює таку послідовність роботи:

вибір теми;

розробка плану;

ознайомлення з рекомендованою літературою;

написання та оформлення роботи.

При написанні реферату та його оформленні варто керуватися такими критеріями:

обґрунтування вибраної теми;

опрацювання відповідної літератури;

наявність авторського розділу;

наявність списку використаних джерел.

Цитати та статистичні матеріали слід обов'язково супроводжувати посиланнями на джерела інформації, які мають бути відображені у списку використаних джерел. Посилання на інформаційні джерела необхідно подавати по тексту у квадратних дужках, наприклад [15, с. 74], 15 – це порядковий номер джерела у списку літератури, а 74 – сторінка із вказаного джерела.

Реферат має складатися із вступу (актуальність теми, предмет, об'єкт, мета, завдання), основної частини (визначення проблеми та послідовне її розкриття), висновків та списку використаних літературних джерел.

Загальний обсяг реферату – до 20 машинописних сторінки формату А4 з 14 шрифтом та інтервалом 1,5, із полями (верхнє/нижнє – 2 см, лівє – 3 см, правє – 1 см.).

Слід мати на увазі, що головною вимогою до реферату є розкриття суті питань, а не кількість сторінок.

Теми рефератів

1. Психологія як наука: предмет, завдання та методи психологічного дослідження
2. Наукове й побутове уявлення про психіку: як відрізнити пояснення від інтерпретацій
3. Етика психологічного дослідження і межі психологічної оцінки
4. Відчуття і сприймання: як формується образ реальності та де виникають помилки
5. Увага: селективність, концентрація, переключення та їх роль у помилках рішень
6. Пам'ять: кодування, збереження, відтворення і феномен хибних спогадів
7. Мислення і прийняття рішень: логіка, евристики та когнітивні викривлення
8. Уява і творчість: психологічні механізми та практична цінність
9. Емоції та почуття: функції, регуляція і вплив на поведінку
10. Воля і самоконтроль: вольові якості та їх формування
11. Стрес і адаптація: еустрес/дистрес, наслідки та стратегії відновлення
12. Психологічна саморегуляція: техніки, ефективність, обмеження
13. Професійне вигорання: ознаки, фактори ризику та профілактика
14. Особистість: основні підходи до розуміння структури особистості
15. Темперамент: типології, прояви та роль у професійній поведінці
16. Характер: формування, риси та прогнозування поведінки
17. Здібності й інтелект: розвиток, діагностика, обмеження тестування
18. Мотивація: потреби, мотиви, цінності та їх вплив на вибір
19. Установки і переконання: як вони формуються і як змінюються
20. Самооцінка і Я-концепція: психологічні механізми та наслідки для поведінки
21. Емпатія як ресурс взаємодії: межі, ризику, розвиток
22. Психологія спілкування: вербальна й невербальна комунікація, бар'єри
23. Активне слухання як інструмент деескалації напруги
24. Комунікативні стратегії у складних розмовах: нейтральність і коректність
25. Психологічний вплив і переконання: межа між переконанням і маніпуляцією
26. Конфлікт: поняття, причини, стадії розвитку і стилі поведінки

27. Методи врегулювання конфліктів: переговори, компроміс, співпраця
28. Група і колектив: групова динаміка та соціально-психологічний клімат
29. Лідерство: стилі керівництва і їх психологічні наслідки для групи
30. Конформізм і груповий тиск: механізми та способи протидії
31. Психологія натовпу: ризики ескалації та принципи стабілізації
32. Кризові комунікації: як знижувати паніку та підтримувати керованість групи
33. Психологічні чинники ризикованої поведінки: причини і профілактика
34. Агресія: види, причини, самоконтроль і деескалація
35. Тривожність і страх: адаптивні та дезадаптивні прояви
36. Психологія довіри: формування довіри у групі та в інституціях
37. Психологічні механізми морального вибору і доброчесності в професії
38. Корупційні «виправдання» як психологічний феномен: раціоналізація і тиск середовища
39. Психологія прийняття рішень під тиском часу: помилки та профілактика
40. Психологічна стійкість: поняття, фактори, практики розвитку
41. Психологічна допомога в кризі: базові принципи взаємодії з постраждалими
42. Психічне здоров'я: критерії, ризики та профілактика
43. Психологія навчання: мотивація, увага, пам'ять як умови успішного навчання
44. Роль емоційного інтелекту у професійній взаємодії
45. Психологія помилок у свідченнях: увага, пам'ять, навіювання
46. Психологічні аспекти інформаційно-психологічних впливів: установки, емоції, упередження
47. Дезінформація і маніпулятивний контент: психологічні причини сприйнятливості
48. Фактчекінг як психологічна і когнітивна практика: як знижувати вплив викривлень
49. Командна взаємодія в стресі: ролі, конфлікти, підтримка ефективності
50. Психологічні засади профілактики професійних ризиків і підтримки працездатності

5.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Проведення модульного контролю з дисципліни «Основи психології». здійснюється у формі тестового завдання.

Тестові завдання стосуються термінології, функцій, принципів та особливостей адміністративного судочинства.

Запитання формулюються з урахуванням принципів:

Лаконічність: чіткі та стислі формулювання.

Завершеність: відповіді охоплюють всі аспекти запитання.

Гомогенність: правильні та неправильні варіанти відповіді логічно та граматично подібні.

Вибірковість: питання стосуються суттєвих аспектів вивченого матеріалу.

Завдання передбачають вибір одного правильного варіанта з трьох запропонованих.

Кожне тестове завдання оцінюється в **1 бал**. (**1 бал** – відповідь правильна; **0 балів** – відповідь неправильна).

Загальна максимальна можлива кількість балів за модульну контрольну роботу - 15 балів.

Час на виконання.

На виконання всього контрольного завдання відводиться **30 хвилин**.

Мінімальний поріг.

Для успішного складання модульного контролю здобувач повинен набрати не менше **10 балів** (60% від максимальної кількості).

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

Бали	Процент виконання	Результат
14-15	-100%	Зараховано
13	83-90%	
12	76-82%	
11	60-75%	
10	60-67%	
0-9	< 60%	Не зараховано

5.4 Індивідуальні завдання та критерії їх оцінювання

До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

5.5 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Екзамен. Відбувається згідно з «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ ВНЗ МАУП» <https://maup.com.ua/assets/files/yakist/studcentr/polozhennya-pro-sistemu-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-zdobuvachiv-vishhoi-osviti.pdf>

Орієнтовний перелік питань для комплексного контролю:

1. Психологія як наука: предмет, об'єкт і завдання
2. Основні напрями психології та їхня прикладна цінність
3. Методи психологічного дослідження: спостереження, експеримент, тестування, опитування
4. Етика психологічного дослідження: межі допустимого впливу та конфіденційність
5. Психіка і поведінка: співвідношення понять
6. Свідомість і несвідоме: загальна характеристика
7. Діяльність і поведінка: психологічні відмінності
8. Поняття психічних процесів, станів і властивостей
9. Пізнавальні процеси: загальна характеристика і роль у діяльності
10. Відчуття: поняття, види, властивості
11. Закономірності відчуттів: адаптація, сенсibilізація, пороги
12. Сприймання: поняття і відмінність від відчуттів
13. Властивості сприймання: цілісність, константність, вибірковість
14. Апперцепція: сутність і вплив досвіду на сприймання
15. Ілюзії та помилки сприймання: причини і наслідки
16. Увага: поняття і функції
17. Види уваги: мимовільна, довільна, післядовільна
18. Властивості уваги: обсяг, стійкість, концентрація, переключення, розподіл
19. Причини розсіювання уваги та способи її підтримання
20. Пам'ять: поняття і функції
21. Види пам'яті за тривалістю: сенсорна, короткочасна, довготривала
22. Види пам'яті за змістом: образна, словесно-логічна, емоційна, рухова
23. Процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення, забування
24. Закономірності забування та способи його уповільнення
25. Мнемотехніки: можливості та обмеження
26. Мислення: поняття, операції та форми
27. Операції мислення: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, абстрагування
28. Види мислення: наочно-дійове, наочно-образне, абстрактно-логічне
29. Розумова задача: етапи розв'язання
30. Роль мови й мовлення у мисленні

31. Уява: поняття, види та функції
32. Творча уява і репродуктивна уява: відмінності
33. Когнітивні викривлення: поняття і приклади
34. Евристики у прийнятті рішень: сутність і ризики
35. Інтуїція: психологічне пояснення та межі надійності
36. Емоції: поняття, функції, основні теорії (загально)
37. Почуття і емоції: відмінність
38. Емоційні стани: настрій, афект, фрустрація, стрес
39. Стрес: поняття, етапи, наслідки для поведінки та рішень
40. Копінг-стратегії: проблемно-орієнтовані та емоційно-орієнтовані
41. Психологічна саморегуляція: поняття і базові інструменти
42. Самоконтроль і самодисципліна: психологічні механізми
43. Воля: поняття, функції, вольовий акт
44. Вольові якості особистості та їх прояв у діяльності
45. Мотивація: поняття, мотив, потреба, стимул
46. Потреби та їх роль у поведінці
47. Цінності й установки: формування та вплив на рішення
48. Зовнішня і внутрішня мотивація: відмінність і наслідки
49. Моральний вибір: психологічні фактори та ризики раціоналізації
50. Особистість: поняття, структура і підходи до вивчення
51. Темперамент: поняття, типології, прояви
52. Характер: поняття, риси, формування
53. Здібності: загальні і спеціальні, умови розвитку
54. Інтелект: загальна характеристика, межі тестової оцінки
55. Самооцінка: види, формування, вплив на поведінку
56. Я-концепція: зміст і роль у саморегуляції
57. Емпатія: поняття, рівні, роль у спілкуванні
58. Міжособистісне спілкування: поняття і функції
59. Вербальна комунікація: ясність, точність, бар'єри
60. Невербальна комунікація: види сигналів і ризики інтерпретації
61. Бар'єри спілкування: типи та способи подолання
62. Активне слухання: прийоми і значення
63. Зворотний зв'язок у комунікації: правила надання і прийняття
64. Переконавання та психологічний вплив: механізми
65. Маніпуляція: ознаки і відмінність від переконання
66. Інформаційно-психологічні впливи: загальна характеристика
67. Дезінформація: психологічні причини сприйнятливості
68. Критичне мислення у психологічному контексті: зміст і навички
69. Поняття групи: мала і велика група
70. Групова динаміка: норми, ролі, згуртованість
71. Лідерство: стилі та вплив на групу
72. Конформізм: поняття, причини, наслідки
73. Груповий тиск: механізми і протидія
74. Соціально-психологічний клімат колективу: показники і чинники
75. Конфлікт: поняття, види, причини

76. Стадії розвитку конфлікту: ескалація і деескалація
77. Стилi поведінки в конфлікті: конкуренція, співпраця, компроміс, уникнення, пристосування
78. Деескалація конфлікту: принципи і комунікативні прийоми
79. Переговори як спосіб врегулювання конфлікту: базові правила
80. Психологія натовпу: особливості поведінки і ризику
81. Паніка: психологічні механізми та профілактика
82. Кризові комунікації: вимоги до повідомлень і тону
83. Психологічна стійкість: поняття і фактори
84. Психологічна адаптація: механізми та показники
85. Професійне вигорання: ознаки, стадії, профілактика
86. Психологічна допомога в кризі: базові принципи взаємодії
87. «Людський фактор» у безпеці: роль уваги, стресу і помилок
88. Психологічні основи доброчесності: груповий тиск, раціоналізація, самоконтроль
89. Етичні межі психологічного впливу у професійній діяльності
90. Практичне значення психології для громадської безпеки, цивільного захисту та охорони здоров'я

Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи).	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Політика курсу:

Курс «Основи психології» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності згідно Кодексу академічної доброчесності МАУП та Положення про запобігання та виявлення плагіату в наукових та академічних текстах у ПрАТ ВНЗ МАУП, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких

його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських (практичних) заняттях, а також виконання завдань для самостійної роботи.

Відпрацювання семінарського заняття може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

В кінці вивчення курсу проводиться модульна контрольна робота 1. Результат модульної контрольної роботи для здобувача, який не з'явився на контрольні заходи, є нульовим. У такому разі, здобувач має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

Не допустимо: пропуск занять без поважних причин; запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативно-правових актів); списування та плагіат.

Рекомендовані джерела (література):

Основні джерела:

1. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf
2. Лебедев В. О., Павлов В. І. Основи психології : навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2019. 146 с. URL: <https://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/2226/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
3. Хоменко І. В. Основи психології : підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 335 с. URL: https://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/14839/mod_resource/content/1/%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf
4. Хоменко І. В. Основи психології: теорія та практика : підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 400 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Khomenko_Iryna/Lohika_teoriia_ta_praktyka.pdf
5. Конверський А. Є. Основи психології (традиційна та сучасна) : підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 536 с. URL: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/2/logika_konverskiy_cdb94.pdf
6. Шепетяк О. М. Основи психології : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Фенікс, 2015. 256 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/10807/1/%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%>

D0%B0_%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf

7. Пасько Я. І. Основи психології : навчально-методичний посібник. Донецьк: ДонДДУ, 2004. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Pasko_Yaroslav/Lohika.pdf

8. Литовченко О. В. Основи психології : навчальний посібник. 2013. URL: https://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/5990/mod_resource/content/1/logic_lytovchenko_np2013.pdf

9. Грищук В. К. Юридична Основи психології : підручник / за наук. ред. В. С. Бліхара. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 248 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/559/1/%D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B0%202016.pdf>

10. Колос О. В., Макаров З. Ю., Хома О. І. Основи психології : навчальний посібник для студентів економічних та технічних спеціальностей. Вінниця: ВНТУ, 2009. 122 с. URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2024/LANZ/Kolos_2010_122.pdf

Додаткові:

1. Кожушко Т. В. Основи психології : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/17640/1/%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B0.%20%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

2. Основи психології : підручник. (Бібліотека НЮУ ім. Ярослава Мудрого), 2021. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/pidr_logika_2021.pdf

3. Математична Основи психології : навчальний посібник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2023. URL: https://mechmat.knu.ua/wp-content/uploads/2023/12/mat_logika_oerleaf_3.pdf

4. Український логічний портал • Ukrainian Logic Portal : офіційний сайт. URL: <https://logic.net.ua/>

Інформаційні ресурси:

1. База даних «Законодавство України» (ВРУ) — для актів у сфері культури, охорони спадщини, пам'яті.

2. Український інститут національної пам'яті (УІНП) — матеріали з політики пам'яті, освітні й довідкові ресурси.

3. UNESCO World Heritage Centre (Ukraine) — офіційна сторінка держави-учасниці (об'єкти та статус охорони).

4. НБУВ (електронний каталог/записи видань) — для перевірки вихідних даних наукових праць і збірників.